

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plvtarchi Chaeronensis Moralia, Qvae Vsvrpantvr

Svnt Avtem Omnis elegantis doctrinæ Penvs : Id est, varij libri: morales, historici, physici, mathematici, denique ad politiorem litteraturam pertinentes & humanitatem : omnes de Graeca in Latinam linguam transscripti summo labore, cura, ac fide

Plvtarchi Chaeronensis Ethicorum Sive Moralium

Plutarchus

Impressum Francofor. ad Mœn., M.D.LXXXII

De garrulitate libellus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-351](https://urn.nbn.de/urn:nbn:de:hbz:468-1-351)

PLVTARCHI DE
PLVTARCHI DE GARRV-
litate, libellus.

SANE difficultem curatu morbum philosophia garruli-
statem suscipit mede sique ei conatur. nam oratio, quæ
aduersus eum morbum valet, medicina audiētum est:
garruli verò neminem audiunt, semper loquuntur id-
que adēd primum mali ijs qui tacere nesciunt adest, quod
nihil audiunt. Estenim ista impotentia quasi vltiō accita
quædam surditas, hominum ut appareat, vitium naturā cul-
pantium, quod vnicam ea lingua, duas aures dedit. Ergo
fi Euripides recte dixit in auditorem stupidum,

Implere te nequeo capientem ego nihil,

Sapientia dicta infundens in futuum virum:

autem hoc in garrulum; aut potius de garrulo dixerit is
aliquis:

Implere te nihil admittentem ego nequeo,

Sapientia dicta infundens in futuum virum:

aut verius circunfundens sermones homini loquenti ad nō
audientes, non audienti loquentes. quippe et exiguum ali-
quid inaudierit, id arreptum garrulitas veluti æstus afflu-
entis maris illicè multiplicatum reddit. Porticus Olympi-
piæ, quæ vnam vocem multis reflexionibus resonat, Hepta-
phonum vocant, id est, Septuocem. at garrulitas vel mini-
ma voce si tangitur, statim sonitus reddit varios,

25

Innotet animi commouens fides.

Proinde in eam venire possit cogitationem, auditus for-
amina garris nō in animum, sed in linguam desinere. cū
alijs perdurent auditæ voces, garris autem effuant, ac va-
sa tanquam mente vacua, sono plena obambulent. Si tamē
videbitur nihil intentatum esse relinquendum, hoc dicam
mus ad garris,

Sile puer, bona multa habet silentium:

duo autem hæc & prima & maxima, Audire, & Audiri: quo-
rum neutrum contingit garris, sed & eo ipso quodappe-
35
tunt, infelicitate, ac cum animi molestia excidunt. Nam re-
liqua quidem animi morbis, avaritiae puta ambitioni, vo-
luptatum nimio studio, hoc saltē contingit, ut potiantur
ijs quæ appetuerunt. garris hoc molestissimum accidit,
quod auditores ab ijs frustra expectuntur. quippe nemo non
eos

eos effusè fugit. ac siue in semicirculo sedentes, siue vñā am
bulantes vbi vidēt garrulum accēdere, illico migrationem
sibi ipsis indicunt. Et quemadmodum orto silentio in col-
locatione aliqua, Mercurium aiunt subintraſſe: ita cū in
ſe conſefſum aut conuiuum notorum garrulus aliquis ſe in-
ſert, omnes obticēt, quia auaſam præbere loquendi ei nolūt;
& ſi ipſe vltro hiſcit, illico vniuersi digrediuntur, æſtum &
naueam veluti Borea circa maritimum promontorii fre-
mente præudentes. Quo fit, vt neq; in conuiuio vñā adēſſa
quiſi quam velit, neq; niſi coactus cōtuberñio eorum comi-
catūq; in itinere aut nauigatione vtatur, adeò vſquequaqua
vrgent uestes p̄chendendo, & barbam, ac manu latus ſodi-
endo. Qua in re ſumimus honor pedib. debetur, ſecundum
Archilochem: immo autem de ſapientissimi Aristotelis ſen-
tentia. Hic enim à garrulo quidam vexatus & absurdis qui-
busdam narrationibus exagitatus, ſubinde dicent, Nonanc
hoc mitum est Aristoteles? respondit: Non profecto hoc eſt
mitum, ſed ſi quis pedibus præditus teſtinet. Alij q; cui dā
id genus homini poſt multa verba dicēti, Moleſtus tibi mea
loquacitate fui philofophe: Non me herele, inquit, non e-
nim aduerti animū. Etenim garrulis cū vi obtinuerunt
vt dicant, natura hoc coaſſit, vt alienas aures extra cir-
cumfundant vocibus. animus interim audientis alias intus
ſecum explicat atq; perſequitur curaſ. vt neq; arrentorum,
neq; credulorum auditorum copia loquacibus ſtar. Qui in
Venerem ſunt proclives, eorum ſemē aiunt eſſe ſterile. ita
& garrulorum ſermo imperf. etus eſt atque iuſtilis. At verd
nullum noſtrorum membrorum natura perinde atque lin-
guam vallo coercuit, poſitis ante eam praefidij loco denti-
bus: vt ſi ratione intus

--- Reſonans ſaſionis prementis

obedire nolens proſilire, moribus eam lancinantes, eius
compeſceremus in temperantiam. Non enim ferta obijeci-
būſe parentium penum aut conclauī, ſed oris eſſraenſis
ſinem eſſe calamitatem dixit Euripides. Qui vero existimat
rēdes foribus parentes, & crumenam quæ claudi non poſſit,
nullo vſi eſſe: ore interim ſemper aperto ſemper foras dif-
fluenteſ, quo modo Pontus per ſuum oſtiū temper in Pro-
pontidem effluit, ii videntur sermonem pro re omnium ab-
iectiſſima ducere. Vnde eſt, quod fides iis nō habetur: quam
qui-

quidem omnis oratio expedit. Est enim suus orationis finis, fidem facere audientibus: loqua cibus, ne si vera quidem dicant, fides habetur. Nam sicut triticum vasi inclusum, mensura amplius reperitur, vsu deterius: sic loquacis hominis sermo additamentum mendacij largum habet, quod fidem, vero derogat. Iam ebrietatem verecundus quisque & modestus vitat. nam, quod fert quorūdam opinio, insania comes est ira, contubernalis ebrietas, immō vi in sania cedit dura-
tione, ita eam hoc superat, quod vltro adsciscitur. At nullo tantopere culpatur nomine ebrietas, atq; intemperantia & infinitate loquendi.

Odyss. ξ.

465.

Nam sinum Selprudentem cantare cogit,

Et tenerum ridere, pedesq; inferre choreis,

Atq; tacenda loqui, nec idonea dicere dictu.

de his verò postremum demum noxiūm est & cum periculo: i^s
cantus, risus, saltatio non èd vsque se proferunt. Quid autē,
si hoc sit à poeta propositum ad id quod apud philosophos
quererit soluendum de vinolentię & ebrietatis discriminē?
vt vinolentia animi quandam remissionem & leuitatem, e-
brietati futilitatē tribuerit. Quod enim est in corde sobrij, 20
id est in lingua ebrij, vt prouerbio fertur. hinc Bias in quo-
dam conuiuio cùm sibi racenti à garrulo quodam stolidi-
tas obijceretur, Quis verò, dixit, stultus inter pocula posset
tacere? Athenis autem quidā conuiuum regis legatis præ-
bens, operam dedit vt ijs hoc cupientibus philosophos eo- 25
dem cōduceret. ibi cum reliqui colloquio in instituto vltro ci-
trōque pro sua quisq; persona disseruerint, Zenonem, qui
tacitus se continebat, comiter allocuti hospites cùm salu-
taſſent poculo, De te verò, aiebant, quid dicemus regi? Re-
ſpondit Zeno: aliud nihil, quam esse senem Athenis, qui in 30
ter pocula silere ſciat. adeò profundum quiddam, & arcani
ſacri ſimile, ac sobrium est silentium. at ebrietas loquax eft.
mente enim & prudentia vacat, ideoq; vocalis eft. Philoſo-
phi porrò ebrietatem definiētes, vaniloquentiam in vino
aiunt eſſe. ita potatio non culpatur, ſi coniunctum eiſit ſi 35
lentium. ſed ſulta loqua de vinolētia redigit ebrietatem.
Enim uero ebrius in vino nugatur: garrulus ubique, in foro,
in theatro, in ambulatione, interdiu, noctu, egrotum curās
ipſo morbo moleſtior eſt, vna nauigans, quam nauſea, lau-
dans reprehendente. Malunt etiam colloqui cum prauis
homini-

hominibus linguae potentibus, quam cum bonis garrulis.
Nestor Sophocles Aiacem exasperatum verbis demitigas,
moratè hoc dixit:

Non culpo te: maledicis enim, faciens bene.

3 Aduerlus garrulum verò non sic sumus affecti: sed omnem
factis initam gratiam dictorū importunitas corruptit at-
que disperdit. Reo cuidam Lysias orationem à se conscriptā
dederat. eam cùm ille sèpius relegisset, venit ad Lysā, mœ-
fusq; significauit, sibi primum eam cognoscēti mirabilem
10 visam fuisse: cùm autem denuò atq; tertium repetijsset, pror
sum eneruatam & languidam. Lysias verò ridens: *Quid, in-*
quit? Nónne semel tantum apud iudices eras recitaturus.
Ac mihi Lysiæ vim ad persuadendum venustatēmq; confi-
dera. nam & hunc ego affirmo

15 *A Musis qua violis caput*

Redimunt probé ornatum fuisse.

Inter ea autem quæ de Homero dicta sunt, hoc omniū est
verissimum, solum hunc poetam fastidia hominum evitab-
se, nouum semper & ad captandum gratiam florētem. & ta-
men hoc de se pronuncians,

--- *Scriber odi*

Odyss. μ.
fine.

Res clarè dictas, Verbo saiterare loqua:

fugit atq; auersatur insidiantem cuius sermoni satietatem,
auditorem ad alias ex alijs narrationes trahens, ac nouitate
2) fastidium amoliens. At garruli aures palimpsestorum in mo-
rem iterationib. molestis corundem sermonum obtundunt.
Primum ergo id eius in mentem reuocemus, quod sicut
nonnulli vinum voluptatis blandæq; consuetudinis gratia
inuentum nimium alios & merum bibere cogentes quofo-
30 dam in trifitiā ac temulentiam coniuncti: ita sermonē,
cuius suauissimum est & humanissimum commercium, qui
malè eo ac temere vtuntur, inhumanum ac insociabilem
reddunt: molestiāque afficiunt eos quibus se putant grati-
ficari, & deridentur ab ijs quibus se miro viāri volunt, in-
35 usiq; eorum caula fiunt ob que se amari cupiunt. Itaq; sicut
a Venere alienus sit, qui cesto auertat atq; abigat cōsuescen- *Malaco-*
tes: ita Muſarum expers incitūsq; est, qui verbis molestiam *mitantia*
exhibit ac se inuisum reddit. iam reliquorum vitia quedam *garrulita-*
cum pericolo coniuncta sint, alia odiosa, partim ridicula: *ti.*
omnia hæc garrulitati congruunt. subsannantur enim cùm

narrant communia: in odium incurunt mala annunciantes: in periculum veniunt arcanorum incontinentes. Non abs re Anacharis a Solone conuiuio exceptus, cum postea obdormiuisset, conspectus est laeva manu pudendis, dextra ori imposita. censuit namque, recteque; censuit linguam val-⁵ diori coercedam frano. Non enim facilè tot viros numerare possis qui ob Veneream libidinem perierint, quot virbes & imperia secretum proditum euertit. Obsidebat Athenas Sylla, neque ei vacabat trahere obsidionem, alio virgente negocio: cum & Asiam subito cepisset Mithridates, & Mariana factio rursum Romæ obtineret. Sed cum senes quidam in tonstrina disputarent, Heptachalcum non teneri præsidio, ac periculum esse ne ea parte vrbs caperetur: exploratores eum sermonem exceperunt ad Syllam retulerunt. Sylla statim exercitum adduxit, ac circa medianam noctem in Vrbe perduxit. ac parum sanè absuit, quin Athenas solo x-¹⁰ quaret: cædibus quidem & cadaveribus ita opplevit, ut Ceramicus sanguine fluxerit. Iratus autem Athenensibus Sylla magis ob dicta quam ob facta erat. maledictis enim impetebant ipsum & Metellam, exsilientes in muros, & conuicia iactantes,²⁰

Morum farina a confusum Syllas sonat.

& multa alia id genus nugantes, rei, vt Plato ait, lenissime sermonis poenam grauissimam sibi accuerunt. Ne Roma Neronem exonerata libertatem consequeretur, vnius factum est hominis futilitate. Unica restabat nox, post quam perendum fuerat tyranno, omnibus iam ad hoc instructis rebus. Qui autem eum erat interfectorius, in theatru vadens, conspicatus in fortibus quandam vincitum qui ad Neronem ducendus suam lamentabatur fortunam, propè accedens in aure in homini insurruit: Prebare tantum ut hæc dies abeat, cras mihi ages gratias. Is verò hoc obliquè dictum arri-³⁰ puit, ac nimirum intelligens esse

Stultum qui querit certis incertare reliqui:

certiore salutem iustiori prætulit, Neroniq; vocem istam renunciavit. Ille ergo statim arreptus est, & tormenta homini ignes, ac flagella adhibita: neganti necessitate imposta dicendi, que antè nulla re cogente prodiderat. At Zeno philosophus, ne corpus necessitate expugnatum arcanum animalium posset efferre, linguam dentibus abscissam in ty-³⁵ canum

tannum expuit. Preclarum etiam Leona habet suæ taciturnitatis præmium, amica Harmodij & Aristogitonis, &c. vt mulier, in partem spei coniuratione in tyrannos conceptæ venerat. nam & ipsa pulcro illo Amoris crater, ebria bacchabatur, & propter deum illum arcanis his orgijs erat initia. Postquam ergo illi frustrante ipsos conatu sunt interficti, quæstioni subiecta, ac iussa indicium facere de adhuc ignoratis socijs, nihil dixit, sed tormenta continenter pertrulit: demonstrâs nihil illos viros seipsis indignu admisisse, qui talem amassent mulierem. Athenienses autem ænam Leonam lingua carentem fecerunt, inq; foribus arcis dedicauerunt: iracundia animalis perueracitatem feminæ, linguae absentia taciturnitatem & arcani continentia significantes. Etenim nulla vna ita oratio dicta profuit, ut multæ silentio pressæ. quippe quod tacitum est, aliquando tamen dici potest: non item quod dictum est, taceri, cum iam effusum ac dictum sit. Vnde, puto, est, quod loquendi magistros habemus homines, tacendi deos: exhibito ad sacrificia & arcanos ritus silentio. Homerus porro Vlyssi facundissimo homini sumimam adscriptis taciturnitatem: itemq; filio eius, & vxori & nutriti. Audis enim dicentem hanc,

Hactacita & ferrum vel quercus duratenebo.

Odyss. 7.

Ipse autem Penelopæ adsidens,

494.

Vxor lacrymas miseratus mente pudica,

Ibid. 210.

25 Intra palpebras cen cornu immota tenebat

Lumina, vel ferrum.

adè totum corpus plenum gerens continentia, omniq; rationi habens parentia & subiecta, oculis imperavit fletu, linguae verbis, cordi tremore & latratu abstinere.

30 Parus extemplo menti cor plurima passum.

Odyss. v. 23

vñq; ad brutos motus penetrante ratione, spiritumq; & sanguinem sibi obedientem domando adepto. Tales etiam pleñi: sociorum Vlyssis fuerunt. quot enim raptati, solóq; alliſi à Cyclope Vlyssem non prodiderunt, neque ignitum illud, & ad oculum eruendum adornatum instrumentum indicauerūt, sed crudi vorari quam arcum quicquā efferre maluerūt: maioris fuit quam quæ excedi posset cōtinentia ac fidei. Proinde Pittacus reſtē, cum ei hostiam misisset rex Ægypti, iussissetque optimam & pessimam carnem extimere, exemptam linguam ei misit: vt cum bonorū, tum ma-

lorum maximorum instrumentum. Ino autem Euripidea
liberè sese prædicens, ait se scire

Tacereq; in loco: Et cum tunum est, eloquus:

qui enim generosè, & revera regio more instituuntur, pri-
mùm tacere, deinde loqui discunt. Antigonus ille rex, filio
quarenti quando castra essent moturi: Quid, inquit? me-
tuis ne solus tu non audias tubam? Ergo vocem ei arcana
non credidit, quæ erat regni hæredem habiturus? immò au-
tem docuit eum in talibus rebus continentē se & cautè ge-
rere. Metellus senex militiae simile aliquid interrogatus: Si, 10
inquit, scirem tunicam mē arcani mihi conscientiam, exutam
profec̄d̄ in ignem abijcerem. Eumenes cùm audiūisset Cra-
terum aduersus se cum copijs venire, nemini amicorū rem
aperuit, sed Neoptolemum esse finxit. hūc enim milites Eu-
menis contemnebant: illūs & gloriam admirabātur & vir-
tutem diligebant, rem ipsam excepto Eumenem norat nemo.
Commisla igitur pugna vicerunt, Craterūmq; ignari inter-
fecerunt, mortuūmq; demum agnouerunt. Ita taciturnitas
callidè certamen hoc gesit, tantūmq; aduersarium occul-
tauit. atque adeò amici magis admirati sunt Eumenem qui 20
non prædictisset, quām reprehenderunt. Tametsi ut maximè
culperis in tali casu, præstat saluis rebus ob non habitam fi-
dem in cusari, quām eos accusare, quorum fidem secutus
perieris. Omnino autem quo ore obiurgabis eum qui non
tacuit id, quod tu ei dixisti? Si enim tacitum & ignoratum
oportuit, malè alteri fuit indicatum. si verò rem arcana
ex te dimittens in alio cōtinere vis, iam tua prodia in aliis
cōfugisti fidem, qui si tui similis est, iure peris: si melior, præ-
ter rationem seruaris, inuento qui tibi sit quām tu ipse fide-
lior. Inquieras, At meus est amicus iste. Sanè. Sed & hic amicū 30
habuerit, cui tantundem credit, is que rursus alij. ita deinceps incrementum facit multiplicatūrq; continua uita incon-
tinentia oratio. Quemadmodum enim uinita nō egreditur
suum terminum, sed (quod & nominis ratio docet) simplici-
ter vnum manet: binarius autem principium infinitum est; 35
diuersitatis, qui statim duplicando suam mutat naturam, &
ad multitudinem vergit, sic sermo in primo manēs, verè ar-
canus est: si ad alterum efferatur, iam famæ locum obtinet,
verba enim alata vocat Homerus. Nam neque auem è ma-
nibus dimissam facile est denuo comprehendere, neq; po-
test

test sermo ex ore emissus rursum capi & teneri: sed ab alijs
ad alios diditus,

Fertur rotans volucres alas impete.

Quippe nauim à vento correptam funib. & anchoris inhi-
bent, eisq; velocitatem frangunt orationi tanquā è portu
semel egressa nulla statio, nullus anchoræ iactus est reli-
quus: sed magno cum sonitu & fragore vecta autorem in gra-
ue magnūmq; aliquod coniicit ac demergit periculum.

Namq; exigua de lampade Idzum nemus

10 *Succendere posis, atq; sibi quod dixeris.*

Facile hoc per ciuium aures suerit omnium.

Romanus senatus occultum quoddam consiliū per aliquot
dies intra se agitauerat. cùmq; res ea multum obscuritatis
haberet, variāsq; excitatae suspicções, quēdam senatorum
15 vxor, mulier alias pudica, sed tamen mulier, maiorem in mo-
dum precibus instando vrgebat, vt arcanum sibi aperiret:
deierans interim se silentio rem teatram, & ni faceret, di-
ris se deuouens exsecrationibus, flensque & quiritans si-
dem sibi non haberi. Ille vt stultitiae eam suæ coargueret,

20 *Vincis, ait, mea vxor: prōinde audi terribilem rem atq; pro-
digiosam. relatum ad nos est à sacerdotibus, cassitam visam
es levolantē cum galea aurea & hastā. de eo ostento vñā cum
augurib. deliberamus, ac anxiè disquirimus, bonine an ma-
li aliiquid denunciet. tu vero tace. hęc locutus in forum pro-*

25 *cessit. At vero mulier ancillam, quā primū intrauerat, ar-
ripiens, pectus suum plangens & crines sciudens, Eheu, in-
quit, mi vir, mea patria, quid nobis fieri? volens docēnsque
ancillam quātere, Quidnam igitur euenit? Ancilla, post-*

30 *quam interroganti mulier rem narravit, addiditq; commu-
nem omnis loquacitatis clausulam, Cae ne cui hęc dixe-
ris, & tace: vix dum à domina vre est digressa, vñā seruenti alteri,
quam maximē videbat ociosam, narrationem injicit.
illa amatori suo ad se venienti exponit. Hoc modo fabula
in forum deuoluta, ita vt præcurreret autorem, quidam ad*

35 *eum norus accurrit, & an recens domo adueniat querit.
Ait ille. Nihil ergo, inquit, noui inaudiuisti? Quid, ait ille?
an noui aliiquid euenit? Tum alter: Cassita, inquit, conse-
cta est volans, hastata, aurea casside: ac de eo principes te-
natum habebunt ostento. Ibi ridens iste, Laudo, ait mulier
celeritatem tuam, qua factum est, vt me in forum euntem*

sermo hic anteuerteret. Proinde ad magistratus accessit,
 eosque trepidatione liberauit. Ut autem mulierem vlciscer-
 tur, domum reuersus, Perdidisti me, inquit, mulier: com-
 pertum est enim è domo mea in publicum elatum esse ar-
 canum: itaque ob tuam incontinentiam solum mutare co-
 gor. Euntique inficias, & dicenti, Quasi vèrò tu non trecen-
 tesimus ipse hæc audieris? Quomodo, inquit, trecentesi-
 mus, qui te vrgente ut periculum facerem possesne audit
 reticere isthuc cōfinixerim? Atque hic quidem mulieris suæ
 continentiam tutò & caute probauit, veluti in vas fathiscēs 10
 non vinum aut oleum, sed aquam iſfūdēs. Fulius autem
 amicus Augusti Cæsarīs, cùm hunc deplorare audiūisset do-
 mus suæ solitudinem, cùm & duo è filia nepotes morte sub-
 lati essent, & qui restabat vniuers Postumius propter calum-
 niam in exilio viueret, cogere tūq; priuignum imperij suc-
 cestorem relinqueret, quanquam miseraretur, cuperetq; ex
 exilio nepotem reuocare. Hęc cùm audiūisset Fulius, nar-
 rauit vxori: vxor porrè Livia indicauit: Livia acerbè cum
 Augusto expostulauit, quoddam pridem hoc decreto, nepo-
 tem nō reuocaret, sed ipsam inuisam imperij successori red- 20
 deret. Manè cùm pro more ad Augustum venisset Fulius,
 eumque salutasset, Augustus contra: Sanam mentem Fului.
 Sensit rem Fulius, rectāque domum reuersus vxorem acci-
 uit, &: Animaduertit, inquit, Augustus arcānum me non re-
 ticuisse, ideoque statui mortem mihi consiscere. meritò, 25
 respondit vxor, qui cùm tandiu mecum vixeris, non senseris neq; vitaueris meam futilitatem, sed me sine tibi præce-
 dere. simūlq; arrepto gladio se ante maritum occidit. Rectè
 itaq; Philippides comœdiarum scriptor, amicè eum cōpel-
 lanti Lysimacho regi, ac querenti, Quānam meatum reū 30
 vis te impertiam? respondit, Quacunq; volueris, ô rex, dum
 modò nullo arcano. Præterea garrulitati malum hoc ipso
 non minus malo adeſt curiositas. Multa enim audire volūt
 garruli, ut multa habeant que dicant. ac maximè arcana &
 abscondita scrutantur atq; inuestigant, futilitati tanquam 35
 materiem quandam obsoletam sarcinarum apponētes. De-
 inde sunt instar puerorum, qui glaciem neq; tenere volunt
 neq; dimittere: immò veluti serpentibus in finum collectis,
 non continent, sed ab ijs perroduntur. Belonas pisces, & vi-
 peras partu rumpi aiunt. Arcana autem eos qui non conti-
 nent, 40

*Curiositas
eis mala.*

nent, foras elapsa perdut. Seleucus Gallinicus in pugna aduersus Galatas omni exercitu, omnibus copijs amissis, abiecto diademate equestris tribus vel quatuor comitantibus profugit: & per aqua longum iter vagatus, ac iam animum ob inopiam desppondens, ad casam quandam petuenit, ac cum forte fortuna in dominum eius incidisset, panem & aquam petijt. is non ista modo sed & quæ alia ruri aderant liberatiter comiteret; præbuit, cumq; facie regis agnouisset, nō continuit se prægaudio illius casus, neque cupientis latere regis dissimulationem adiuuit: sed cum ad viam vsq; deduxisset, & iam discederet, Salve, dixit, o rex Seleuce. Tum rex porrecta dextra, eum ad se trahes veluti oscularurus, vni comitum innuit ut cœlum in homini præcideret:

Sic caput est q; loquens adhuc compulserem iustum. *Iliad. n. 457*

qui si tacuisset, & le aliquantulum reppessisset, paulo post a rege rurum florente & opibus aucto maiorem puto pro silentio quam pro hospitalitate gratiam retulisset. Quanquam hic quidem vt eunq; sua incontinentia excusationem habuit spem & exhibuit officium. Plerique autem garrulorum etiam sine causa seipso perdunt. In tonstrina quadam (vt exemplis res patet) orto sermone de tyrannide Dionysij, quod ea adamantina & inexpugnabilis esset: tonsor fidens, Haccine, inquit, vos de Dionysio dicere: cuius ego cervici paucis itidem interpositis diebus nouaculam adhibeo. Hec cum ad Dionysium essent allata, hominem in crucem sustulit. Non autem est abs tonsores esse loquaces. nam lo- *Tonsores.* quacissimi ad eos confluunt ijsque adsident: ita vt consuetudinem gartiendi inde parent. Itaque eleganter Archelaus rex garrulo tonsori, qui iam tectis linteo humeris quarebat, Quomodo te tondebo rex? respondit. Tacens. Sed & Atheniensium magnam in Sicilia acceptam cladem tonsor primus annunciauit. qui cum de ea inaudiuisset in Peiræo exinde fuga elapsorum cuiusdam seruo, statim officina relicita contento cursu in Astu se proripuit,

Ne quis prariperet decus hoc,-- *Iliad. x.*
famam in urbem apportans, *207.*

-- post ipse venire. Ibi orto, vt solet, tumultu, populus in concionem collectus, autorem rumoris quæsivit. adducitur ergo tonsor ille, examinatur: qui sanè etiam nomine indicis ignorabat, & principium rumoris sparsi in ignota ac

nomine carentem personam referebat. Exinde fremitus & clamor in theatro. Torque & excrucia scelestum, qui isthac finxit atq; compositus: quis enim alias audiuit, quis credidit. Adfertur rota, intenditur tonsor. sub hoc ipsum adsunt nuncij calamitatis, qui ex ipsa clade profugerant. itaque omnes dissipati singuli ad suos sunt luctus, milerum tonsorem rotę illigatum relinquentes. Atq; iſero & iam sub vesperam solutus, è lictore quæsiuit, Audiuſlēntne etiam de Nicia duce exercitus, quo is modo perficit. Adeo inexpugnabile & inemendabile malum fit consuetudine garrulitas. Et vero sicut qui amara & malè olentia medicamenta biberunt, ipsa etiam oderunt pocula: sic qui mala annunciant, auditoribus inuisi sunt. Sanè Sophocles venustè istam dubitationē proposuit:

In mente numinā, vel morderis in aurib⁹?

15

Cur tu dolorem mi⁹ imputas, & si tua.

Facti autem agrē menti facit, ego aurib⁹?

nam molestia afficiunt ut ij qui lādunt, ita etiam qui factū narrant. Sed tamen nulla est linguae fluentis inhibitio, nulla coercitio. Lacedæmone Minerua Chalcicæ templū repertum est compilatum, intusque iacens inanis lagena. ea de re cùm inter multos qui accurrerant disqueretur: quidam è corona hominum, Si vultis audire, inquit, ego vobis exponam quid mihi in mentē venerit de hac lagena. existimmo sacrilegos rem aggressos ira periculosam, priùs cicutā bibisse, ac vinum secum attulisse: vt si fallerent, epoto mero vim veneni diluerent, incolumesq; discederent: si vero deprehenderentur, ante tormenta facili & doloris vacua morte decederent. Hæc illo fato, restam intricata ac perplexa, visa fuit non suspicatis aliquid tale, sed sciētis. Itaq; circumfusi homini, alias aliunde coeperunt interrogare, quisnā esset, cuīe notus, & vnde ista haberet cognita. deniq; hoc modo examinatus, confessus est se vnum de istis esse sacrilegis. Quid? qui Ibycum interfecerant, nōnne eodem modo sunt deprehensi? Hi cùm fuderent in theatro, ac fortē tum grues essent conspectæ, cum risu inuicem sibi insuffrauerunt, Ibyci vindices adesse. Hanc vocem qui propius assidebant, quod iam multo tempore nusquam apparetis Ibycus defideraretur, exceperunt, indiciumque de ea ad magistratum detulerunt. ita illi facinoris cōperti, ad supplicium abducti;

ducti sunt, non à gruibus eo iniuncto, sed à sua ipsorum lingua impotentia tanquam Erinnys quadam & vtrice Dira coacti cædem prodere. Sicut enim in corpore ad malè affectas & dolore correptas partes feruntur atque vergunt quæ sunt in vicinia: sic loquacium lingua perpetuò inflammatione laborans atque palpitatione, trahit & adducit ad se a liquid arcanorum & absconditorum. Oportet igitur eam obthuratam habere: & ratione, veluti obijce lingua opposto identidem fluxum eius lapsusq; cohibere. ne stultiores 10 anseribus videamur esse, quos aiunt cùm è Cilicia transuolant Taurum montem aquilarum plenum, singulos receperito in os iustæ magnitudinis lapide, quo tanquam fræno aut clastro vocem compescant, ita noctu latentes tacite traijcerent. Iam si quis querat quisnam hominū pessimus atq; 15 perditissimus sit, nemo vtq; proditio omisso alium quenquam responderet. At enim Euthycrates domui sua è Macedonicis lignis fastigium imposuit, vt ait Demosthenes: *Garruli proditores.* Philocrates multo accepto argento scorta piscésque emit: Euphorbo & Philagro, qui Eretriam prodiderunt, agrum 20 rex adsignauit. Garrulus autem, proditor est nullo condutus precio, vtrōque suam offert operam, non equos prodens, aut munitiones: sed arcana publicans dicta in iudicis, in seditionibus, in certaminibus de republica: nemine ipsi agente gratias, quas ipse vtrō debet si audiatur. Ergo 25 quod dictum est in eum qui temere & absq; iudicio sua profundebat ac donando prodigebat:

Non tu humanus es, satis laboras, nam gaudes dare.

id etiam in garrulum competit: non amicus es, non benevolus qui ista indicas: morbo hoc laboras, quod gaudes lo-
30 quando & nugando. Verum hęc non accusandæ, sed curan-
dæ sanandæque garrilitatis gratia dici intelligendum est. Vitia enim iudicio & exercitatione cùm vincātur, iudicium *Vitia Et
præcedat oportet. nemo enim se adiuvet ad vitandum & curentur.*
ex animo euellendum ea, quæ molesta ei non sunt. inuisa
35 autem nobis fiunt vitia, cùm ratione perspicimus quæ da-
mina ea dent, quam adferant turpitudinem. Quomodo nūc
cernimus, garrulos dum volunt amari, in odio incurrire:
dum gratificari, molestia adferre: dum in admiratione esse,
rideri: nullo cum lucro sumptus facere: iniuria amicos affi-
cere, in imicis prodesse, semetipos pessūdare. Itaq; primum

huius morbi remedium est, ratiocinatio turpium atq; no-
 xiārum quæ ab eo proficiuntur. Secundo loco rationes
 sunt subducendæ eorum, quæ à contraria virtute veniunt,
 bonorum. semp̄rque audiendæ, memoriterque tenendæ,
 & in promptu habendæ sunt taciturnitatis ac silentij lau-
 des, et sumque maiestas, sanctimonia, ac cum sacris arcans
 similitudo: & quod majori sunt in admiratione, magis cari
 sapientesque habentur quam effrænes isti & cōcitatæ, iij qui
 rotundi sunt ac breuiloquètes, & quorum in exigua dictio-
 ne multus inest sensus. Nam & Plato hos laudat, similes esse
 dicens peritorum iaculatorum, dum crispa, ac densa, inter-
 seque conuoluta verba emitunt. Et Lycurgus ciues statim
 à puerū suos silentio compescens, ad huiusmodi contractæ
 ac presē loquendi peritiam cōdocefecit. Etenim sicut Cel-
 tiberi ferro aciem soliditatemque parant, eo in terram de-
 fosso crassas terrestresq; partes expurgando: ita Laconica.
 ratio cortice carebat, & superruacancorū remotione in effi-
 citatem coacta acuebatur. quippe illa scitè dicendi bre-
 uitas, & versatile in responsionibus acumen, multi erat si-
 lentij fructus. Atque id genus dicta maximè sunt loquaci-
 bus obijienda, ut sentiant quantum ea gratiæ habeant at-
 que virium. Quale est, quod Philippo Lacedæmonij dixer-
 runt: Dionysius Corinthi. & ruisum cùm Philippus scriptis
 set, Si in Laconicam impressionem fecero, extores vos agam: rescriperunt. Si. Demetrio regi indignanti & clami-
 tanti, Vnum ad me legatū misere Spartani? nibil territus
 legatus respōdit, Vnum ad vnum. In admiratione etiam de-
 præcis sunt breuiloquentes. & templo Apollinis Pythi non
 Iliadem aut Vlysseam, neq; Pindari Peanies inscripsere Am-
 phictyones: sed Nosce te ipsum, Ne quid nimis, Sponde, 30
 præstò noxa: admirati gravitatem tenuis sermonis, in tanta
 breuitate sensum quasi malleo ductum concludentis. An
 non ipse ille deus in oraculis breuirati ac compendio flu-
 det? & Loxias ideo vocatur, quod loquacitatem magis fu-
 git quam obscuritatem? Nonne qui absque verbis aliiquid 35
 per tessera m̄ quādam significat, in admiratione sunt, ma-
 gnisque vehuntur laudibus? vt Heracleus, qui ciuib⁹ po-
 stulantibus ut aliquam de concordia sententiam diceret,
 consenso suggestu calicem aqua plenum sumpsi, fari-
 námque ei inspersam cùm pulegio agitasset, ea epota abiit.
 cùm

In Prota-
 gora.

cum demonstrasset ciuibus, in pace & concordia conseruari ciuitates, si contenti esse quibusuis, & non requirere *Frugali-*
sumptuosa ciues nossent. Scilurus Scytharum rex octogin-^{145.}

ta filios iam moriturus adferre fasciculum hastilium iussit,

5 cumque singulis ita ut erat colligatus confringendum de-
dit. cum autem quisque pro se id se præstare posse negaret:

ipsevno post alterum extracto hastili, omnia nullo nego-
cio confregit; ostendens concordiam ipsos firmos & insu-

cordia.

perabiles conseruaturam: dissilio imbecilles & instabiles

10 eorum res redditum iri. Si quis ergo hec & similia horum

continenter recitet atque reperat, opinor nugis gaudendi

finem eum facturum. Mihi quidem etiam seruus, de quo

dicam, pudorem admodum inicit, consideranti quid rei

sit rationi animum aduertere, & institutum animi tenere.

15 Piso orator, ne interturbaretur, seruus mandauerat ut can-

tum ad interrogata responderent, nihil præterea dicerent.

Euenit, ut Clodium, qui tum magistratum gerebat, amici-

tiæ gratia ad conuiuium, quod (vt moris erat) splendidum

instruxerat, vocari iubet. Ut hora cenæ appetiit, cum iam

20 adessent reliqui coniuix, expectabatur Clodius: ac seruum

qui solebat coniuias invitare, aliquoties misit Piso visum

an veniret. vespere iam facto, cum aduentus eius despetare-

tur. Quid, inquit Piso seruo, an non inuitauisti Clodium?

etiam respondit. Cur ergo non veni? quia venturum se ne-

25 gauit. Curid non statim dixisti? quia de eo abs te non fui

interrogatus. Hic est seruus Romanus. At Atticus domino

fodiens interim narrabit quibus conditionibus pax sit fa-

cta. Tanta est in omnibus rebus vis consuetudinis. Ac de

hac quidem iam nunc dicemus. Non enim frango inie-

30 cohiberi garrulitas: sed adsuesciendo morbo illo ob-

stari potest. Primùm itaque ubi ex iis qui vna sunt ali-

quid queritur, tacere adsuescito, donec omnes respondere

Adsuefa-
tione gar-
rulitas & i-
terro-

Curses enim non finis idem, & consilij,

35 ait Sophocles: neq; vocis & responsi, quippe in cetsu victo-

ria est alios anteuertentis. hic, si rectè respondit aliquis, sa-

tis est collaudando & adstipulando candidi hominis opinio-

nen reportasse: sin verò, tum & docere quod fuit ignoratū,

& implere quod deerat citra inuidiam & importunitatē li-

cer. Maximè aut attendamus nosmetipso, ne alio quodam

interro-

interrogato, ipsi occupemus respondere. Fossasse enim ne
alias quidem conuenit, vbi quid ab alio petitur, nos illo di-
moto a nobis hoc promittere. utrique enim videbimus ex-
probrare, alteri quod non possit prestare quod poscit, al-
teri quod nesciat postulare inde, unde possit accipere. Ma-
xime aut in resolutionibus huiusmodi temeritas & audacia
cum iniuria coiuncta est. Nam qui respondendo præcurrit
cum qui fuit interrogatus, simul isthac innuit: Quid atti-
nebat ex isto queri? Quid ille nouit? Me præsente non debet
alius de hisce rebus interrogari. Atqui læpenumero inter-
rogamus, non quod responso nobis sit opus, sed quod vo-
cem aliquam, & comitatem elicere, & ad colloquium adducere
interrogatum volumus. vt Socrates Theætetus & Char-
midem. Ego quale est accurrere & osculari eum, qui vole-
bat osculum alius, & intuentis in alium oculos in se auertere: is
tale est occupare responsum, aurèsq; & cogitationes ab
alio in se traducere. vbi etiā si is qui interrogatus est, respon-
dere detrecter, pulchrū est se continere, & ad voluntatē in-
terrogantis accommodato, tanquam in prouocatione aliena,
responso modestè atq; verecundè occurtere. Etenim inter-
rogatus aliquis si non satis cōmodè respondeat, venia me-
reatur ac consequitur, qui vltro in se respondendi munus al-
teri præceptum suscipit, is cum bene se gerēs molestiam ex-
hibet, tum aberrans gaudio & risu omnium excipitur. Proxi-
ma cōdocefactio est, qua ad nostras vbi interrogati sumus
pertinet responsum: vbi maximè cauere debemus futilita-
tem, primum quidem, ne per imprudentiam serio respondeam
us iis qui risus aut contumelie causa nos ad dicendum pro-
uocant. Quidā enim nullo vsu exigente, ioci tantum & fal-
lendi temporis gratia cōpositas ab sese quæstiones ad gar-
rulitatem proclivibus proponūt, vt eos ad nugandum per-
trahant. Adhibēda est hic cautio, ne celeriter ad dicendum,
ac veluti gratiam agētes ob oblatam verba faciendi ansam
profiliamus. sed & mores interrogantis consideremus, & v-
sum loquendi. Quod si videatur re vera voluisse aliquid co-
gnoscere, tum continere nos discamus, & inter interrogati-
onem atque responsum aliquid interijcere interuallū:
vt & adjicere, si quid libeat, possit is qui interrogat: & inter-
rogatus quid respondendum sit dispicere, ne raptim ante-
uertat interrogañtem etiamnum ac (vt s̄pē fit) festinando
diuer-

diuersum ab eo quod quærebatur respondeat. Sanè Pythia etiam priusquam interrogaretur aliquando, oracula edebat. deus enim, cui inseruit,

Mente videt muri sensa, exandisq; tacentem.

¶ Qui verò concinnè respondere vult, ei accuratè sententia & institutum interrogantis est percipiendum: ne id cœniat, quod est in proverbio:

Ego possum ab am rura sarcula hi negant.

Alioquin etiam effusa illa ad dicendum tanquam ab acri fame proficisciens festinatio inhibenda est: ne videatur in terrogatione quasi fluxus quidam linguam occupans nobis volentibus eductus. Etenim Socrates ita sitim repremit, non permittens sibi ipsi vti à gymnasio biberet antè, quam primam vnam haustam effudisset: ut cōdocefaceret

15 brutam animæ partem ad exspectandam loquendi opportunitatem. Proinde tria sunt genera respondendi ad interrogata: necessariū, come, superfluum. Ponamus exemplum. Interrogatus aliquis, intusne Socrates? tanquam in uitio &

nihil quicquam alacris respondebit. Non est intus, aut si

20 placuerit Spartanos imitari, tantū hoc referet. Non quomo d illi Philippo per epistolam sciscitanti an se in urbem admitterent, epistolam Nō n literis magnis inscriptis misserunt. Alius humaniū respondebit, Non est intus, sed in menfa additamenti quoque, si videbitur, loco, adjiciet. Ad

25 mensas eum esse, & ibi hospites quosdam præstolari. Super uacaneus aut ille & loquax, siquidem etiam forrè Antimachum legerit Colophonium, sic respōdebit: Non est intus, sed ad mensas, hospites expectans Iones, pro quibus ad ipsum scripsit Alcibiades, apud Miletum degens cum Tisapherne satrapam regis Persiæ, qui antè Lacedæmoniis, nūc

30 propter Alcibiadē Atheniensibus opitulatur. nam Alcibiades consciendi in patriam reditus gratia Tisaphernem suis cōciliat. Deniq; cōtenta oratione totum octauū Thucydidis librū recitat, eōq; auditorē proluet, donec & Mi-

35 letus capiatur, & Alcibiades denud in exsuliū agatur. Hoc loco maximè inhibenda est garrulitas, ut interrogationis veluti vestigia respōdendo sequaris, responsonēmq; interrogantis vnu tanquā centro & circino circumscribas. Carneadem, cùm in gymnasio dissereret, neq; dum magna sibi parasset gloriam p̄fectus gymnasij, missō qui id nunciareret ius sit

*Responde-
di genera.*

iussit de vocis magnitudine (erat aut vocalissimus) aliquid remittere. cumq; is peteret, ut sibi modus vocis ab eo datur, non ineptè subiecit praefectus, Do tibi modi loco eum, qui cum disputas. Respondenti itidem modus fit voluntas interrogantis. Porro aut sicut Socrates maximè ab iis abstinentibus cibis aiebat, qui non esurientes ad edendum, & potibus, qui non stidentes ad bibendum pelliciunt: sic & eos sermones ad garrulitatem proclius maximè vitet, ad quos cum voluptate aliqua fertur, inq; iis solet esse nimius: eosq; occurrentes sibi auersetur. Puta, bellicos multi sunt in bel-

Iliad. a. n. lis narrandis: talèmque facit Homerus Nestorem, sapientem sua præclara recensem facin ora. eodemq; modo iis qui in iudicio causas obtinuerunt, aut præter exspectationem apud reges vel principes viros gratiosi fuerunt, veluti morbus quidam incidit atq; comitatur, quod sapientem memorant narrantq; quomodo ingressi, adducti sint, certauerint, differuerint, actores aut aduersarios aliquos redarguerint, laudem retulerint. Etenim gaudium lögè commica illa vigilia loquacius, subinde scipsum exfusicitans, & narrando innouans. itaq; proclives ad huiusmodi sermones 20 quauis data ansa feruntur. Non enim tantummodo

Vbi dolor erget aliquem, ibi manum tenet.

sed & delectatio vocem in se habet, secùmque linguam circumducit, semper cupiens memoriam ea fulcire. Ita & amantes plerumque in eo occupatos videoas, vt sermone ali- 25 quo memoriam eorum quæ amant repreäsentent. de quibus si non cum hominibus, saltē cum rebus animæ expertibus colloquuntur. vt,

O sponda mi carissima.---- Et,

Lucerna beata, Bacchis te deum putat,

Eia si videre, deorum es maximus.

30

Nimirum aut garrulus est vbi ad verba venitur alba (quod dicunt proverbio) amussit. & tamen alias ad aliud sermonis genus cum sit propensior, id ipsum potissimum vitare, ab eoque se abstinenre & reuellere debet: quia hoc eum quam 35 longissimum prouehere, & ob volupratem prolixum in loquendo facere possit. Eodem modo affici solent sermonibus de eo rerum genere, in quo ob peritiam habitumve aliquem aliis se præstare censem, sui enim, & gloria studiosi tales homines, quisque

Partem

Partem dies tribuit maximam hunc rei,

In qua præstare nouit ipsius se sibi.

Sic qui multæ lectionis est, historias, grammaticus artificia sermonis, peregrinas res qui multum terræ peruagatus est, solent inculcare. Itaque hinc quoque adhibenda est cautio. inescata enim garrulitas iis rebus tanquam animal ad uitata sibi pascu fertur. Dignus admiratione Cyrus, qui cum æqualibus contentiones suscepit, non earum reram in quibus præstabat, sed quarum erat imperior: ad has prouocans, ut neque contristaret eos vincens, & discedendo utilitatem perciperet. Contra garrulus, si sermo incident de re aliqua, unde discere & cognoscere aliquid sibi cognotum queat: eum profigat, nescius tacendo ei exiguum dare mereendem. orationem verò in obsoletos iam & usitato protritos centones in orbem redigit. Ita quidam apud nos, cum forte fortuna duos aut tres legisset Ephori libros, omnes obtundebat homines, & omnia conuicia deuastabat, semper Leuctricam pugnam & quæ sequuntur narrans. unde Epaminondæ cognomentum ei factum fuit. Enimvero hoc quidem omnium est malorum minimum, eoque auertenda est loquacitas. minus enim est molestia, quando rerum ad humanitatem pertinentium commemoratione nimia peccat. Quin & adsuefaciendi sunt quivitio huic sunt obnoxij, ut scribant aliquid, & seorsim differant. Stoicus quidem Antipater, ut fertur, cum neque posset neque vellet congregari cum Carneade, magno cum impetu in Stoicos inuehente, interim scribens librosque implens contradictionibus aduersus eum, Calamoboa appellatus est, quod calamo scilicet vociferaretur. garrulitas autem vmbritilis illa scribendi concertatio & vociferatio à multitudine abducens, fortassis paulatim tolerabiliorum consuetentibus præbuerit. sicut canes ubi in ligna aut lapides desauierunt, minus aduersum homines ferociunt. Congruet illis etiam admodum perpetua cum præstantioribus & senioribus consuetudo. ut vertecundia illorum existimationis ducti ad tacendum adsuescant. Atque his quidem adsuetationibus semper debet adhiberi & implicari hæc obseruatio & ratiocinatio, ubi aliquid sumus dicturi, & verba ad os procurrunt: Quisnam est hic sermo qui instat & yrget? quorsum tendit lingua? quid boni

boni dicendo, quid mali tacendo sum consecuturus? Neq; enim oratio vrgens deponenda est oneris in morem, cùm etiam emissā permaneat nihilominus. Sed aut suæ alicuius necessitatis cauſa loquuntur homines, aut vt profint auditoribus, aut gratiæ inuicem alicuius cōciliandæ causa conuersationem actionémve suscep̄tam sermone tanquam sale condiunt. Vbi verò neque dicenti vtile, neque audiētinecessarium est quod dicitur, neque voluptatem aut gratiam parit: quorsum dicitur vanitas enim & frustra esse, non minus in verbis quam in rebus locum habet. Præter haec o-¹⁰ minia postremo loco in promptu habeatur & memoriæ in-hæreat Simonidis illud, qui dixit sape pœnitentia se du-
ctum quodd̄ locutus eslet, nunquam quod tacuisset. Tum hoc, adsuetationis magnam esse in omnibus rebus vim, quando singultum etiam & tussim homines attendendo
prodigantes, cum labore & dolore expulerunt. Silentium autem nō sit modū, vt Hippocrates ait, sed molestia etiam ac dolore vacat.

PLUTARCHI DE CUPIDITATE
diuitiarum, libellus.

HIPPO NACHVS alipta, quibusdam hominem procerum longisq; manibus præditū laudantibus, tanquam ad pugillationem aptum: Sanè, inquit, si corona in sublimi suspensa foret detrahenda. Idem hoc usurpare licet, qui pulchros fundos, & amplas domos, argenteique copiam cum stupore admirantur, inque his felicitatem ponunt: rectè scilicet iudicare eos, siquidem vñalem beatitudinem emere oportet. Et verò multos videoas, qui diuitiae iuxtāque miseri esse malint, quam pecunia impensa felices fieri. Atqui non est vñalis argento vacuitas doloris, magnanimitas, constantia, confidentia, vita tota ex se a-
p: a. diuitiae in se non habent contemptum opum, neque superuacanearum possessio rerum hoc præstat, vt eas non requiras. Quo autem alio malo diuitiae liberent, si ne cupiditatem quidem diuitiarum tollunt? Sanè potu biddeni appetitus extinguitur, & cibus cibi desiderio medetur: & is qui dicit,

Dapallium Hippo nati, nam vñalē algeo,

si quis